

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

03 iunie 2020

mun. Chișinău

Colegiul Penal în următoarea componență:
președinte
judecători

Catan Liliana
Guzun Ion
Boico Victor

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Harti Vladislav, de părțile vătămate Oprea Vasile, Oprea Victor, Oprea Constantin, Sanduța Victor și Gîndea Nina, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 noiembrie 2019, în cauza penală privindu-l pe

BORTĂ Grigore XXXXX, născut la XXXXX,
originar din XXXXX și domiciliat XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 26.05.2016 – 18.01.2019;

Instanța de apel: 22.02.2019 – 18.11.2019;

Instanța de recurs: 04.03.2020 – 03.06.2020.

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Hâncești, sediul Ialoveni, din 18 ianuarie 2019, a fost achitat Bortă Grigore, învinuit de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 190 alin. (5) și art. 361 alin. (2) lit. d) Codul Penal pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

Cererea de chemare în judecată înaintată de Oprea Vasile, Oprea Victor, Oprea Constantin, Sanduța Victor și Gîndea Nina către Bortă Grigore și UCOOP "Raritas" privind repararea prejudiciului material în mărime de 906.360 lei și a prejudiciului moral în mărime de 100.000 lei s-a respins din motivul lipsei faptei infracționale.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, în fapt, a constatat că, Borta Grigore a fost trimis în judecată pentru faptul că, începând cu perioada anului 1998 și până la data de 17.12.2013, având scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane prin înșelăciune, deținând funcția de președinte al UCOOP „Raritas” în care a fost numit prin Hotărârea nr. 6 din data de 07.06.1996, urmărind scopul de majorare a proprietății administrate de către UCOOP „Raritas” și respectiv, obținerea și a beneficiilor personale de pe urma administrării Cooperativei în calitate de președinte al acesteia și ca membru al cooperativei de consum Costești, ce era membră a UCOOP „Raritas”, folosindu-se de autoritatea și influența sa, obținută în urma deținerii funcției de vicepreședinte al „MOLDSCOOP” între anii 1990-1996, a participat ilegal la adunarea împuterniciților COOP „Ialoveni” din data de 21.07.1998, la care nu era membru, unde prin luare de cuvânt, a solicitat alipirea COOP „Ialoveni” la UCOOP „Raritas”, astfel încât, a indus în eroare împuterniciții COOP „Ialoveni” referitor

la natura actului juridic ce urma a fi încheiat, prezentându-le ca alipirea (fuziunea) acestor unități comerciale, dar de facto, prin comportamentul său dolosiv și viclean, fără a restitui părțile sociale membrilor COOP „Ialoveni”, conform cotelor introduse de fiecare membru al colectivului, a transferat bunurile COOP „Ialoveni” în patrimoniul UCOOP „Raritas”, după care, pentru a-i lipsi pe membrii COOP „Ialoveni” de dreptul de a fi membri în continuare și înainta față de UCOOP „Raritas” pretenții, reieșind din calitatea lor de membru, Bortă Grigore ilegal, a lichidat COOP „Ialoveni”, ca unitate de comerț.

Astfel, Bortă Grigore, urmărind scopul însușirii bunurilor COOP Ialoveni, prin majorarea patrimoniului administrat de UCOOP „Raritas”, a acționat în folosul său și a UCOOP „Raritas”, contrar prevederilor art. 18 al Statului COOP „Ialoveni” aprobat la data de 28.09.1992, că proprietatea societății de consum este integrabilă, se află sub ocrotirea statului și poate fi transmisă organizațiilor de stat, cooperatiste și altor organizații obștești și cetățenilor cu restituirea ori gratis numai conform hotărârii generale a membrilor ei; a art. 20, 21 al statului COOP „Ialoveni”, care prevede că organul superior al conducerii asociației este adunarea generală, care soluționează problemele legate de reorganizarea societății de consum, intrarea ei în componența uniunilor ori altor asociații și organizații; a art. 23 al statului COOP „Ialoveni”, care prevede că problemele ce țin de competența adunării generale, pot fi soluționate prin convocarea adunării împuterniciților, iar în problemele ce ating interesele tuturor membrilor societății de consum, se desfășoară adunări ale co-asociaților în toate sectoarele cooperatiste, iar hotărârile la aceste probleme se consideră aprobate dacă pentru ele au votat majoritatea co-asociaților prezenți la adunările sectoriale, conform totalurilor de voturi, iar rezultatele se anunță la adunarea generală a împuterniciților; a art. 52 al Statutului „COOP Ialoveni” care prevede, că reorganizarea, unirea, aderarea, despărțirea, reformarea și suspendarea activității, lichidarea societății de consum se efectuează conform hotărârii adunării generale a membrilor-coasociați a colectivului cu înștiințarea despre aceasta a uniunii cooperatiste; a art. 53 al statutului COOP „Ialoveni”, care prevede că, în caz de lichidare adunarea generală formează comisia de lichidare; a art. 54 al statutului COOP „Ialoveni”, care prevede, că după lichidarea societății de consum Ialoveni, bunurile rămase după închiderea conturilor pe plata muncii se împart între membrii colectivului și co-asociaților conform cotelor introduse și munca depusă de către fiecare membru al colectivului. Contrar prevederilor statutului, în urma Hotărârii împuterniciților din data de 21.07.1998, s-a decis alipirea COOP „Ialoveni” la UCOOP „Raritas”, după care, Bortă Grigore, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane prin înșelăciune, a falsificat Procesul-verbal al adunării împuterniciților Cooperativei de consum Ialoveni din acea dată, cu introducerea textului „și de lichidat ca unitate de comerț”, ulterior a depus la Camera înregistrării de Stat, o cerere de radiere a COOP „Ialoveni” din Registrul de Stat al Comerțului, fapt care a dus la lichidarea COOP „Ialoveni”, contrar prevederilor art. 32 și 34 a Legii cu privire la antreprenorial și întreprinderi nr. 845 din 03.01.1992, care era în vigoare la acea dată și care prevedea noțiuni distincte și proceduri diferite, dintre reorganizarea întreprinderii și lichidarea întreprinderii, astfel bunurile COOP „Ialoveni”: magazinul de uz casnic de pe XXXXX, magazinul alimentar de pe XXXXX, magazinul alimentar de pe XXXXX, centrul comercial (gastronom) de pe XXXXX, magazinul de construcție de pe XXXXX, două magazine

alimentare din XXXXX, magazinul alimentar din XXXXX, magazinul mixt din XXXXX, magazinul alimentar din XXXXX, magazinul alimentar XXXXX, Centrul Comercial XXXXX, au trecut în proprietatea UCOOP „Raritas”, dintre care: la data de 15.06.2004 a fost vândută o parte din Centrul comercial de pe XXXXX la prețul de 271.639 lei; la data de 27.04.2005 a fost vândută o parte din magazinul mixt din XXXXX la prețul de 24.300 lei; la data de 10.01.2006 a fost vândut magazinul alimentar din XXXXX la prețul de 1.268.000 lei; la data de 14.02.2006 a fost vândut magazinul alimentar din XXXXX la prețul de 25.560 lei; la data de 21.06.2010 a fost vândut terenul destinat construcției și o parte din magazinul mixt din XXXXX la prețul de 112.400 lei; la data de 01.06.2011 a fost vândut magazinul alimentar de pe XXXXX la prețul de 260.000 lei; la data de 02.02.2012 a fost vândut magazinul de uz casnic de pe XXXXX la prețul de 370.000 lei; la data de 04.01.2013 a fost vândut o parte din Centrul comercial de pe XXXXX la prețul de 36.000 lei; la data de 28.12.2012 a fost vândut o parte din Centrul comercial de pe XXXXX la prețul de 364.000 lei; la data de 17.12.2013 a fost vândut magazinul alimentar din XXXXX la prețul de 24.000 lei; la data de 17.12.2013 a fost vândut magazinul alimentar din XXXXX la prețul de 171.000 lei; bani transferați pe conturile UCOOP „Raritas”. Continuându-și acțiunile sale infracționale, Bortă Grigore, cu toate că a obținut mijloace financiare suficiente, iar părțile vătămate Oprea Constantin, Oprea Vasile, Oprea Victor, Sanduță Victor, Gîndea Nina, Șevcenco Elena, Dascaluc Maria, Aftenii Ivan, Oprea Nellea, Zaharia Iulita, au solicitat recunoașterea lor în calitate de membri ai UCOOP „Raritas” în urma alipirii cu COOP „Ialoveni” sau restituirea părților sociale, a refuzat categoric, informându-i că COOP „Ialoveni” nu a fost alipită la UCOOP „Raritas”, dar a fost lichidată, deci nu sunt succesori de drepturi, astfel, cauzând părților vătămate, precum și altor deponenți ai COOP „Ialoveni”, un prejudiciu material considerabil în proporții deosebit de mari în valoare totală de 4.917.337 lei.

Tot el este învinuit în faptul că în perioada anului 1998, având intenția de a confecționa, deține și a folosit un document oficial fals, deținind funcția de Președinte al UCOOP „Raritas”, urmărind scopul de a trece în proprietatea UCOOP „Raritas” a bunurilor COOP „Ialoveni”, participând ilegal la adunarea împuterniciților COOP „Ialoveni” din data de 21.07.1998, la care s-a decis ilegal alipirea COOP „Ialoveni” la UCOOP „Raritas”, după adoptarea deciziei, a falsificat Procesul-verbal al adunării împuterniciților Cooperativei de consum Ialoveni din acea dată, cu introducerea textului „și de lichidat ca unitate de comerț”, iar ulterior a depus la Camera înregistrării de Stat, o cerere de radiere a COOP „Ialoveni” din Registrul de Stat al Comerțului, fapt care a dus la lichidarea COOP „Ialoveni”, fapt ce a cauzat un prejudiciu material în proporții deosebit de mari intereselor persoanelor fizice și juridice în sumă totală de 4 917 337 lei. Conform Raportului de constatare tehnico-științifică nr. 369 din 22.11.2013, textul ”și de lichidat ca unitate de comerț”, pagina 6 a Procesului-verbal al adunării împuterniciților Cooperativei de consum Ialoveni, de la 21.07.1998, nu a fost executat concomitent cu textul de bază, ceea ce permite de a face concluzia certă că Procesul-verbal al adunării împuterniciților Cooperativei de consum Ialoveni de la 21.07.1998, a fost modificat prin adăugarea textului ” și de lichidat ca unitate de comerț”, efectuată pe pagina 6 pct. 1.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de achitare, a fost atacată cu apel de către procuror, avocatul Istrate Anatolie, în interesele părților vătămate Oprea Constantin, Oprea Vasile, Oprea Victor, Sanduță Victor, Gîndea Nina și părțile vătămate Oprea Constantin, Oprea Vasile, Oprea Victor, Sanduță Victor, Gîndea Nina, care au solicitat casarea sentinței.

3.1 Procurorul a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie recunoscut culpabil și condamnat Bortă Grigore, de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 361 alin. (2) lit. d) și art. 190 alin. (5) Cod penal, și să i se stabilească în baza art. 361 alin. (2) lit. d) și în baza art. 60 Cod penal, liberarea de răspundere penală în legătură cu expirarea termenului de prescripție, iar în baza art. 190 alin. (5) Codul penal a-i stabili pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 9 ani, în penitenciar de tip închis.

În motivarea apelului acuzatorul de stat a invocat că, sentința în cauză este vădit ilegală, deoarece prin probele prezentate de către acuzare și examinate în instanța de fond, a fost pe deplin dovedită vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunilor incriminate, pe când instanța, apreciind unilateral, eronat, subiectiv și chiar tendențios circumstanțele de fapt și de drept, a pronunțat ilegal și neîntemeiat o soluție de achitare a inculpatului.

Declarațiile inculpatului privind nerecunoașterea vinei în comiterea infracțiunii incriminate, urmează a fi apreciate critic ca o metodă de apărare în vederea eschivării de la răspundere penală, neavând o argumentare plauzibilă și credibila fundamentată pe alte probe credibile, decât însăși propriile declarații, care nu sunt date sub jurământ, nu coroborează cu restul probelor, iar declarațiile părților vătămate coroborează cu probele cercetate în ședința de judecată, fiind confirmate de martori, de raportul de expertiză și documentele anexate la dosar și cercetate în ședința de judecată.

În opinia apelantului, instanța de fond, nu a analizat actul de învinuire ca un tot întreg, ci a extras selectiv unele expresii din învinuirea lui Bortă Grigore și fără a le da o apreciere obiectivă prin coroborare, le-a considerat ca neprobate.

Participarea lui Bortă Grigore, care nu era membru, la adunarea împuterniciților COOP „Ialoveni” din data de 21.07.1998, este suficient probată, ba nu este negată de nimeni, însă dacă prezența lui Bortă Grigore la acea adunare a fost permisă sau interzisă de lege, adică ilegală, nu schimbă sensul actului de învinuire. Or, lui Bortă Grigore nu i s-a incriminat în exclusivitate așa zisa participare ”ilegală” la adunarea împuterniciților COOP „Ialoveni” din data de 21.07.1998, ci că participând la acea adunare, prin luare de cuvânt, a solicitat alipirea COOP „Ialoveni” la UCOOP „Raritas” inducând membrii COOP „Ialoveni” în eroare referitor la natura actului juridic ce urma a fi încheiat. Adică, Bortă Grigore prin pledoaria sa la adunarea împuterniciților COOP „Ialoveni” a convins membrii COOP „Ialoveni” să voteze alipirea COOP „Ialoveni” la UCOOP „Raritas” cu trecerea la ultima a întregului patrimoniu.

Instanța de judecată, nu a motivat în nici un fel, din ce motive a dat crezare procesului-verbal din 21.07.1998, unde se pretinde că Petrașcu Nazar a luat cuvântul la adunarea din 21.07.1998 și nu a dat crezare declarațiilor lui Petrașcu Nazar, date în instanța de judecată, potrivit cărora, a fost membru al asociației de consum, a introdus sume de bani, la început mai puțin apoi din ce în ce mai mult. Declară că la ședința din 1998 nu a participat deoarece nu a știut.

Instanța de fond greșit a interpretat ducerea în eroare de către Bortă Grigore a împuterniciților la adunarea din 21.07.1998, deviind de la actul de învinuire și axându-se pe faptul, că în cazul în care situația financiară a COOP Ialoveni era bună, iar Bortă Grigore o prezenta ca precară, atunci se confirma acest aspect al învinuirii.

În continuare, apelantul menționează că instanța a dat o apreciere tendențioasă circumstanțelor de fapt și de drept, nu a analizat obiectiv și imparțial faptele lui Bortă Grigore, începând cu data 21.07.1998, când, luând cuvânt la adunarea împuterniciților COOP Ialoveni, i-a dus pe aceștia în eroare, prezentându-le ca adevărată o faptă mincinoasă, adică că COOP Ialoveni urma să fie reorganizată prin alipire la UCOOP Raritas, dar de fapt a urmărit și realizat lichidarea acesteia, după care confirmând prin falsificarea procesului verbal din 21.07.1998 cu adăugirea expresiei - „și de lichidat ca unitate de comerț”, apoi trecerea tuturor activelor COOP Ialoveni la UCOOP Raritas și în final, prezentarea din nume propriu la Camera înregistrării de Stat a actelor necesare și, respectiv, lichidarea COOP Ialoveni, în detrimentul drepturilor părților vătămate.

Existența litigiului civil între părțile vătămate și UCOOP Raritas, nu a fost delimitat de fapta infracțională comisă de către Bortă Grigore și, respectiv, nu justifică argumentele invocate de instanță în sentința de achitare. Repararea prejudiciului comis prin infracțiune, poate fi făcut atât în cadrul procesului penal, cât și separat, în cadrul unui proces civil, din care considerente, litigiul civil dintre părțile vătămate și UCOOP Raritas, la care face referire instanța de judecată, nu înlătură caracterul infracțional al faptei imputate lui Bortă Grigore.

Mai mult ca atât, litigiul civil la care face referire instanța, a avut ca pârât pe UCOOP Raritas și nu pe Bortă Grigore. Instanța de judecată a mai argumentat, că procesul-verbal al adunării împuterniciților Cooperativei de Consum Ialoveni din 21.07.1998, nu reprezintă document oficial, iar Bortă Grigore, nu a folosit și deținut acest document, nici nu sunt probe că l-a falsificat sau a dat cuiva indicații să-l falsifice. Argumentul instanței este neîntemeiat, deoarece procesul-verbal în cauză, conține voința împuterniciților Cooperativei de Consum Ialoveni din 21.07.1998, iar acest proces-verbal reprezintă un document oficial, fiindcă Bortă Grigore când a solicitat Camerei înregistrării de Stat, radierea COOP Ialoveni, l-a folosit, prin faptul că a făcut referire la acest proces-verbal, care era deja falsificat.

Bortă Grigore, în opinia apelantului, a fost unica persoană cointereseată și responsabilă de trecerea a tot patrimoniul COOP Ialoveni la UCOOP Raritas, fără ca și părțile vătămate să fie trecute ca membri ai UCOOP Raritas și unica persoană responsabilă de activitatea UCOOP Raritas.

3.2 Nefiind de-acord cu sentința în cauză, avocatul Istrate Anatolie, în interesele părților vătămate Oprea Constantin, Oprea Vasile, Oprea Victor, Sanduță Victor, Gîndea Nina, a atacat-o cu apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Bortă Grigore să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) și 361 alin. (2) lit. d) Cod penal, cu admiterea integrală a acțiunii civile înaintate de părțile vătămate Oprea Constantin, Oprea Vasile, Oprea Victor, Sanduță Victor și Gîndea Nina.

În motivarea apelului a invocat că, probele prezentate de către acuzatorul de stat și părțile vătămate, examinate în instanța de judecată, pe deplin dovedesc vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunilor incriminate.

Instanța de fond prin sentința contestată a dispus achitarea lui Bortă Grigore de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (2) lit. d) Cod Penal însă prin soluția dată nu a adus nici un contraargument în ce privește prezentarea personală de către Borta Grigore către Camera înregistrării de stat a Procesului-verbal al adunării împuterniciților Cooperativei de consum Ialoveni, de la 21.07.1998 fals, falsul fiind stabilit prin raport de expertiză necontestat de către partea apărării inculpatului. Probele prezentate de acuzare denotă cu certitudine că, Borta Grigore, nefiind membru al COOP „Ialoveni”, ilegal a participat la adunarea împuterniciților COOP Ialoveni din 21.07.1998 prin luare de cuvânt, a participat la soluționarea problemelor legate de reorganizarea societății. Nefiind președintele COOP Ialoveni, fără careva împuterniciri a semnat cerere și a prezentat către Camera înregistrării de stat actul fals, adică procesul-verbal al adunării împuterniciților Cooperativei de consum Ialoveni, în scopul de a majora ilegal patrimoniul UCOOP „Raritas”, pe care o gestiona. Latura obiectivă a escrocheriei în această speță s-a manifestat prin următoarele acțiuni infracționale ale lui Bortă Grigore: ducerea în eroare a membrilor COOP Ialoveni, prin luarea de cuvânt la adunarea din 21.07.1998, precum că, urmează ca COOP „Ialoveni” să se alipească la UCOOP „Raritas”, care va prelua întreg patrimoniul, adică atât activele cât și pasivele COOP „Ialoveni”, însă în realitate, Bortă Grigore, urmarea scopul lichidării ilegale a COOP „Ialoveni”, astfel încât, după ce vor fi trecute toate bunurile de la COOP Ialoveni la UCOOP Raritas, dânsul să lichideze COOP Ialoveni, și ca urmare toți membrii acesteia, să nu mai poată beneficia de dreptul la restituirea părților sociale și de a fi în continuare membru la cooperativa reorganizată, în conformitate cu pct. 54 al Statutului COOP Ialoveni. Pentru realizarea acestei intenții, Bortă Grigore, după adunarea din 21.07.1998, după ce a primit procesul-verbal al ședinței din acea dată al adunării împuterniciților și, deoarece în procesul verbal nominalizat era scris că adunarea a decis alipirea COOP Ialoveni la UCOOP Raritas, acest fapt ce nu-i permitea lichidarea COOP Ialoveni, din aceste considerente, Bortă Grigore, fiind unicul interesat și împuternicit de a administra și majora bunurile UCOOP Raritas, a falsificat procesul verbal menționat, prin introducerea frazei „și de lichidat ca unitate de comerț”, ceea ce se confirmă prin raportul de constatare, precum și declarațiile părților vătămate și martorilor audiați, care au confirmat că în ședința din 21.07.1998, s-a discutat problema de alipire, dar nu și de lichidare.

Ulterior, pentru a obține bunurile COOP Ialoveni, dar fără obligații față de membrii COOP Ialoveni, sus numitul, a transferat toate activele de la COOP Ialoveni la UCOOP Raritas, fapt ce denotă că de facto a avut loc alipirea (fuziunea) acestor două cooperative, după care, folosind procesul-verbal al adunării membrilor COOP Ialoveni din 21.07.1998, care era falsificat tot de către Bortă Grigore, ultimul a întocmit cerere din numele său și a solicitat Camerei înregistrării de Stat, lichidarea COOP Ialoveni. Or, în cazul lichidării oricărei cooperative, cererea de lichidare se transmite Camerei înregistrării de Stat, de către președintele sau locțiitorul unității comerciale care se lichidează, dar nu de către Bortă Grigore care nu avea careva împuterniciri de gestionare a mijloacelor fixe și circulare deținute de COOP Ialoveni.

Este lipsită de temei și argumentare juridică concluzia instanței precum că, procesul-verbal al adunării împuterniciților Cooperativei de Consum Ialoveni din 21.07.1998 nu

reprezintă document oficial, iar Bortă Grigore, nu a folosit și deținut acest document, nici nu sunt probe că l-a falsificat sau a dat cuiva indicații să-l falsifice.

În acest context instanța urma să rețină că, procesul-verbal în cauză, conținea voința împuterniciților Cooperativei de Consum Ialoveni din 21.07.1998, și reprezenta un document oficial, deoarece a dat temei de dispoziție de a lichida o întreprindere. Inculpatul solicitând Camerei înregistrării de Stat, radierea COOP Ialoveni fără a avea careva împuterniciri, a prezentat acest document oficial fără de care lichidarea întreprinderii nu putea avea loc. Conform teorii și practicii juridice „sunt considerate documente oficiale actele emise de organele de stat, de organele autoadministrării publice locale, de întreprinderi, instituții sau organizații, indiferent de forma de proprietate, care sunt recunoscute de stat drept conferitoare de drepturi sau eliberatoare de obligațiuni. Componenta de infracțiune prevăzută de art. 361 Cod penal se consideră consumată din momentul introducerii falsului în actul oficial s-au prezentării acestuia.

3.3 În instanța de apel părțile vătămate Oprea Constantin, Oprea Vasile, Oprea Victor, Sanduță Victor, Gîndea Nina, au depus un apel suplimentar prin care au solicitat casarea sentinței cu pronunțarea a unei noi hotărâri, prin care Bortă Grigore să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) și 361 alin. (2) lit. d) Cod penal, cu admiterea integrală a acțiunii civile înaintate de către părțile vătămate Oprea Constantin, Oprea Vasile, Oprea Victor, Sanduță Victor și Gîndea Nina.

În motivarea apelului suplimentar apelanții au invocat că, instanța în motivarea sentinței a luat ca bază declarațiile lui Bortă Grigore, precum că orice cumpărător poate participa la adunările organizației de consum, și că el pur și simplu a venit să participe la adunarea împuterniciților. Bortă Grigore, având scopul însușirii bunurilor COOP „Ialoveni” prin majorarea patrimoniului administrat de UCOOP „Raritas”, a acționat în folos personal al sau și a UCOOP „Raritas”, contrar prevederilor art. 18 al Statutului COOP Ialoveni aprobat la 28.09.1992, care prevedea că proprietatea societății de consum poate fi transmisă cu restituire ori gratis numai conform hotărârii adunării generale a membrilor ei, iar art. 20, 21 al Statutului prevedeau că organul superior al conducerii asociației este adunarea generală și anume adunarea generală soluționează problemele legate de reorganizarea societății de consum, intrarea ei în componența uniunilor, ori altor asociații ori organizații.

Instanța de fond nu a luat în considerație faptul că contrar anume a acestor prevederi ale Statutului COOP Ialoveni la adunarea din 21.07.1998 s-a decis așa numita alipire la UCOOP Raritas, iar Bortă Grigore, având scopul dobândirii ilicite a bunurilor COOP Ialoveni prin înșelăciune, a falsificat Procesul-verbal al așa numitei adunări a împuterniciților din 21.07.1998 și a introdus sintagma „și de lichidat ca unitate de comerț”.

Ulterior, anume Bortă Grigore, acea persoană, care declară că a venit la adunare ca simplu cumpărător și nu ca membru a societății, a depus la Camera înregistrării de Stat o cerere semnată de el privind radierea din Registrul de Stat al Comerțului și care a dus la lichidarea COOP Ialoveni. La materialele dosarului sunt anexate Actul de alipire a averii COOP Ialoveni la UCOOP „Raritas”, însă la scrisorile membrilor COOP Ialoveni, inclusiv și a părților vătămate Oprea Vasile, Oprea Constantin către președintele UCOOP „Raritas”, Bortă Grigore le-a comunicat, că Cooperativa de consum Ialoveni a fost radiată din Registrul de Stat a persoanelor juridice la 28.05.2001 în legătură cu lichidarea acesteia și că UCOOP

Raritas nu este succesori de drepturi și obligații a Cooperativei de consum Ialoveni. În același timp, Bortă Grigore, ca președinte a UCOOP „Raritas” a informat membrii COOP Ialoveni că, reieșind din starea financiară, UCOOP Raritas achită părțile sociale ale membrilor Cooperativei de consum Ialoveni în raport de 1000 ruble la 1 leu. Un răspuns analogic a primit și Ciobanu Marcel. Pe de o parte Bortă Grigore a informat membrii COOP Ialoveni că UCOOP „Raritas” nu are nici o atribuție cu COOP Ialoveni, dar pe de altă parte propune acestora achitarea cotei introduse.

Este vădit de față viclenia acestui cetățean, comportamentul sau dolosiv, inducerea intenționat în eroare a membrilor Societății de consum Ialoveni. De nenumărate ori Bortă Grigore a declarat atât la urmărirea penală, cât și în instanța de judecată, că, „COOP Ialoveni s-a alipit la UCOOP Raritas și s-a lichidat” ceea ce este o declarație eronată care are anume scopul ascunderii scopului său de dobândire ilegală a averii COOP Ialoveni.

Instanța de judecată, în opinia apelanților, eronat a interpretat procedura de radiere a persoanelor juridice și lichidarea acestora, argumentând că dacă COOP Ialoveni se alipește, ea în mod automat se lichidează. Bortă Grigore a început procedura de reorganizare prin fuziune a COOP Ialoveni, apoi după ce a trecut toată averea la UCOOP Raritas, a lichidat COOP Ialoveni și anume cu scopul ca părțile vătămate - membre ale COOP Ialoveni, să nu mai poată pretinde legal la cotele sociale și dividende de la UCOOP Raritas.

Acestea bunurile imobile, au aparținut la COOP Ialoveni, însă banii au fost transferați pe conturile bancare la UCOOP Raritas, iar Bortă Grigore a declarat că UCOOP Raritas nu este succesori de drepturi și obligațiuni a COOP Ialoveni și că COOP Ialoveni a fost radiată în legătură cu lichidarea. Instanța de fond a trecut cu vederea faptul, că adunarea împuterniciților s-a petrecut contrar Statutului COOP Ialoveni. Conform art. 21 lit.(g) - hotărârile referitoare la problemele prevăzute în pct.(a), (b) și (r) se află exclusiv în competența adunării generale și nu a adunării împuterniciților.

Multe persoane au fost incluse fictiv în lista participanților la adunarea din 21.07.1998 ca împuterniciți. Așa, martorul Patrașcu Nazar atât la urmărirea penală, cât și în ședința de judecată a declarat, că nu a fost împuternicit și nu a participat la adunarea împuterniciților din 21.07.1998, dar în procesul-verbal este indicat că a luat cuvânt și a fost de acord cu propunerea de alipire. Martorul Budeanu Varvara a declarat, că nu a participat la adunarea la care s-a decis alipirea COOP Ialoveni la UCOOP Raritas, nu a semnat careva procese verbale, careva bani nu a primit. Martorul Vasdauțan Valentina figurează ca membru a comisiei de alipire, iar în ședința de judecată ea a declarat, că nu a fost membră a Cooperativei de consum Ialoveni, nu cunoaște să fi fost membru în comisia de lichidare, nu a semnat nimic și nu a participat la vreo adunare a Cooperativei de consum Ialoveni.

A fost dovedit faptul că alipirea a fost falsă, deoarece a fost falsificat procesul-verbal, au fost incluși oameni care nu au participat la adunare. Instanța de fond nu s-a expus asupra acestor momente. Prin scrisoarea președintelui Moldcoop, Vasile Cărauș, se spune că potrivit art.1 al Legii Cooperativei de consum „Asecoop Ialoveni este o asociație autonomă și independentă de persoane fizice, creată pe principiul liberului consimțământ, prin cooperarea de părți sociale ale membrilor săi „care desfășoară activități economice pentru satisfacerea intereselor acestora și necesității lor de consum”. În ședința de judecată la întrebarea procurorului de ce a vândut imobilele Cooperativei de consum Ialoveni și unde

sunt banii, inculpatul a răspuns că le-a vândut cu consimțământul Moldcoop. Dar ce atribuție are Moldcoop, dacă proprietari sunt membrii Cooperativei dar nu Moldcoop. Toate probele, care au fost acumulate și anexate la materialele dosarului penal, în opinia apelanților, dovedesc pe deplin vinovăția lui Bortă Grigore în săvârșirea infracțiunii, prevăzute de art. 190 alin. (5) și 361 alin. (2) Cod penal.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 noiembrie 2019, apelurile procurorului și a avocatului Istrate Anatolie, în interesele părților vătămate Oprea Constantin, Oprea Vasile, Oprea Victor, Sanduță Victor, Gîndea Nina au fost respinse, iar sentința a fost menținută fără modificări.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că, instanța de fond a stabilit just starea de fapt și de drept ce corespunde probelor din dosar, care au fost apreciate corect, instanța de fond a ajuns corect la concluzia despre nevinovăția inculpatului în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 190 alin. (5) și art. 361 alin. (2) lit. d) Cod penal, pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

Prin probele prezentate de procuror și cercetate de instanța de apel nu a fost dovedit faptul că inculpatul a comis infracțiunile incriminate. Împrejurările ce determină necesitatea achitării lui Bortă Grigore au fost constatate prin totalitatea de probe prezentate de partea acuzării și partea apărării în cauza penală, fiind corect apreciate, respectându-se prevederile art. 101 Cod de procedură penală, iar instanța de fond a ajuns corect și în mod justificat la concluzia că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii, ceea ce determină necesitatea achitării acestuia.

Instanța de apel a respins versiunea acuzatorului de stat precum că, poziția inculpatului de a pleda nevinovat reflectă tendința acestuia de a se eschiva de la răspundere penală, or, nerecunoașterea vinei de către inculpat, instanța de apel o apreciază ca un drept al inculpatului de a nu se auto incrimina garantat de art. 66 Cod de procedură penală și art. 6 CEDO, or persoana care pe parcursul procesului penal are calitatea procesuală de inculpat nu poate fi urmărit pentru depunerea declarațiilor false sau refuzul de a face declarații și nu poate fi calificată ca circumstanță agravantă la stabilirea pedepsei penale deoarece este un drept a-l său, iar vinovăția lui trebuie să fie dovedită de către acuzatorul de stat prin probe.

Cu referire la motivele invocate de acuzatorul de stat și părțile vătămate precum că prima instanță a pronunțat o sentință ilegală și neobiectivă de achitare a inculpatului și că inculpatul urma să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunilor comise, instanța de apel a constatat că prima instanță nu a comis careva erori de fapt și de drept, care ar impune casarea sentinței adoptate în partea achitării inculpatului. Instanța de apel consideră că aceste afirmații ale părții acuzării reprezintă opinia subiectivă a apelanților or, prima instanță în sentința sa corect și justificat și-a motivat soluția sub aspectul achitării inculpatului de învinuire a infracțiunilor incriminate, luând în vedere probele prezentate de către partea acuzării și cercetate în ședința de judecată la prezenta cauză penală, care au fost apreciate potrivit art. 101 Cod de procedură penală, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept, și ajungând la concluzia corectă cu privire la necesitatea achitării inculpatului pe motiv că nu s-a demonstrat existența faptei infracțiunilor, deoarece nu au fost prezentate probe verosimile în acest sens.

Nici unul din martorii audiați la urmărirea penală și la judecarea cauzei n-au confirmat careva circumstanțe care ar indica la fapte de falsificare a documentelor vizate în învinuire. Mai mult ca atât nici prin raportul de constatare tehnico - științifică nr. 369 din 22.11.2013 nu s-a demonstrat, că Bortă Grigore ar fi falsificat careva documente. Acest raport de expertiză confirmă faptul falsificării unor documente, dar nu indică direct la inculpat. Nu s-au întreprins măsuri în vederea identificării mașinilor de dactilografiat, aparatului xerox și a persoanelor fizice care au falsificat documentele, precum și a martorilor acestor acțiuni. Doar faptul, că aceste raport de expertiză confirmă falsificarea documentului, nu-i motiv pentru a le încredința aceste falsificări inculpatului, deoarece după asemenea concluzii necesită a fi administrate probe care să stabilească persoanele care le-au executat.

La fel, la adunarea împuterniciților din 21.07.1998 a COOP "Ialoveni", inculpatul nu a făcut parte din conducerea adunării și prin urmare el nu era responsabil de întocmirea procesului verbal al adunării respective, iar învinuirea adusă de acuzatorul de stat este una pripită, neîntemeiată și neprobată.

Acuzatorul de stat nu a prezentat probe care ar confirma faptul că inculpatul a urmărit scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, în privința naturii actului juridic anulabil, precum și dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv și viclean care a produs daune considerabile. Or din materialele cauzei se constată și anume din declarațiile martorilor și a procesul - verbal al adunării împuterniciților COOP „Ialoveni,, din data de 21.07.1998, din care rezultă că nu Bortă Grigore a venit cu propunerea de alipire a averii COOP "Ialoveni" la UCOOP „Raritas”, ci cu această propunere a venite președintele adunării Caracuian Gheorghe, care a fost susținută de majoritatea voturilor împuterniciților COOP "Ialoveni".

De asemenea partea acuzării nu a demonstrat prin ce metode Bortă Grigore a dus în eroare împuterniciții COOP "Ialoveni", or atât din materialele cauzei, cât și din declarațiile părților vătămate și a martorilor s-a stabilit că situația financiară și materială a COOP "Ialoveni" nu a fost una bună, prin urmare acesta și a fost motivul împuterniciților COOP "Ialoveni" de a decide alipirea la UCOOP „Raritas”.

Ce ține de învinuirea lui Bortă Grigore în faptul că acesta nu a restituit părțile sociale membrilor COOP „Ialoveni”, conform cotelor introduse de fiecare membru al colectivului, instanța de apel a reținut că atât în instanța de fond, cât și în apel s-a stabilit că o parte din membrii COOP "Ialoveni" și-au primit cotele ce li se cuvin, iar o parte din ei au refuzat să le primească, nefiind de acord cu rata de recalculare, prin urmare aceștia s-au adresat în instanța de judecată cu acțiuni civile, care au fost soluționate prin hotărâri judecătorești.

Instanța de apel a reținut că sub incidența legii penale trebuie să intre doar acele încălcări care demonstrează rea-voință, fraudă, malversațiune din partea făptuitorului. Imixtiunea penalului în sfera privată, sferă bazată pe principiul egalității părților, trebuie privită ca o ultimă măsură. În speță, este prezent un raport cu caracter strict civil, după cum s-a enunțat supra, fiind atestat un raport civil între părțile vătămate și UCOOP „Raritas”. În această ordine de idei, instanța de apel a menționat că intervenția legii penale la caz este nejustificată odată ce s-a constatat că restabilirea drepturilor lezate a părților vătămate prin mijloacele justiției civile, se face posibilă, deoarece făptuitorul la apariția raporturilor dintre

dânsul și părțile vătămate, nu urmărea scopul de cupiditate, ci dimpotrivă, intenționa să-și realizeze obligațiile asumate cu bună-credință, fapt pe care Bortă Grigore, fiind președinte al UCOOP „Raritas”, l-a și făcut parțial.

Vinovăția persoanei în săvârșirea faptei se consideră dovedită numai în cazul când instanța de judecată, călăuzindu-se de principiul prezumției nevinovăției, cercetând nemijlocit toate probele prezentate, iar îndoielile, care nu pot fi înlăturate, fiind interpretate în favoarea inculpatului și în limita unei proceduri legale, a dat răspunsuri la toate chestiunile prevăzute în art. 385 Cod de procedură penală.

S-a statuat că din ansamblul de probe prezentate de către acuzatorul de stat, cercetate de instanța de fond și suplimentar, și de instanța de apel, rezultă cert că nu s-a constatat existența infracțiunilor imputate lui Bortă Grigore, sentința instanței de fond fiind legală, corectă și întemeiată și neexistând nici un temei pentru instanța de apel de a se implica în vederea casării acesteia. Partea acuzării nu a prezentat instanței de judecată nici o probă care ar dovedi înafara oricăror dubii vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunilor încriminate – pe art. 190 alin. (5) și art. 361 alin. (2) lit. d) Codul penal, motiv pentru care Curtea de Apel a respins ca nefondate apelul procurorului și apelul avocatului Istrate Anatolie, în interesele părților vătămate Oprea Constantin, Oprea Vasile, Oprea Victor, Sanduță Victor, Gîndea Nina, împotriva sentinței, menținând hotărârea atacată fără modificări.

În cadrul procesului penal, părțile vătămate Oprea Vasile, Oprea Victor, Oprea Constantin, Sanduța Victor și Gîndea Nina au înaintat o acțiune civilă către Bortă Grigore și UCOOP „Raritas” prin care au solicitat repararea prejudiciului material în mărime de 906.360 lei și a prejudiciului moral în mărime de 100.000 lei.

Conform art. 221 alin. (2) Cod de procedură penală, acțiunea civilă se înaintează față de bănuțit, învinuit, inculpat, față de o persoană necunoscută care urmează să fie trasă la răspundere sau față de persoana care poate fi responsabilă de acțiunile învinuitului, inculpatului. Iar în conformitate cu prevederile art. 387 alin. (1) și (2) pct.1) Cod de procedură penală, odată cu sentința de condamnare, instanța de judecată, apreciind dacă sunt dovedite temeiurile și mărimea pagubei cerute de partea civilă, admite acțiunea civilă, în tot sau în parte, ori o respinge. În cazul când se dă o sentință de achitare, instanța respinge acțiunea civilă dacă nu s-a constatat existența faptei încriminate sau fapta nu a fost săvârșită de inculpat.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, procurorul și părțile vătămate Oprea Constantin, Oprea Vasile, Oprea Victor, Sanduță Victor, Gîndea Nina au atacat-o cu recurs ordinar.

6.1 Procurorul a invocat prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6 Cod de procedură penală, solicitând încetarea procesului penal pe motiv că a intervenit decesul inculpatului.

În motivarea recursului a menționat:

- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel;
- la adoptarea soluției instanța s-a bazat exclusiv pe lucrările și concluziile greșite reținute de către instanța de fond;

- vina inculpatului este dovedită pe deplin prin probele administrate în cadrul urmăririi penale și cercetate în instanța de judecată, fiind indicate și ca motive ale apelului procurorului;

- instanța de apel a apreciat numai unele probe care în opinia sa dovedesc nevinovăția inculpatului, și nu a apreciat la justa valoare probele expuse în apelul procurorului;

- consideră vina inculpatului demonstrată pe deplin, aceasta urmează a fi declarat vinovat de comiterea infracțiunilor, și încetat pe motiv că a intervenit decesul făptuitorului, fapt confirmat prin copia certificatului de deces.

6.2 Părțile vătămate Oprea Constantin, Oprea Vasile, Oprea Victor, Sanduță Victor, Gîndea Nina, fără a menționa una din prevederile art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, au solicitat casarea deciziei, pronunțarea unei noi hotărâri prin care Bortă Gheorghe să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) și 361 alin. (2) Cod penal, admiterea acțiunii civile și încasarea de la inculpat și UCOOP „Raritas” prejudiciului material în sumă de 906.360 lei și prejudiciul moral în sumă de 100.000 lei.

În recurs au descris faptele care au fost incriminate lui Bortă Gheorghe, fiind acordată atenție probelor pe care părțile vătămate le consideră întemeiate și care în opinia lor demonstrează prezența elementelor infracțiunii.

Recurenții invocă precum că instanțele de judecată nu au luat în considerație argumentele lor și a acuzatorului de stat.

În privința acțiunilor civile, recurenții atenționează că UCOOP „Raritas” este atras în calitate de parte civilmente responsabilă, care conform acțiunilor civile înaintată în procesul penal, poate fi supus răspunderii materiale pentru prejudiciul material cauzat prin faptele inculpatului.

7. Avocatul Cujbă Veaceslav în numele inculpatului a depus referință referitor la decizia Curții de Apel Chișinău din 18.11.2019, solicitând respingerea recursurilor ca inadmisibile cu menținerea deciziei.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinar declarate, în raport cu actele cauzei, Colegiul Penal conchide asupra inadmisibilității acestora, pentru considerentele expuse în contextul ce urmează.

Raționamentele instanței privind inadmisibilitatea recursurilor declarate, se întemeiază în drept pe dispoziția art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, potrivit căreia instanța examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

8.1 Din conținutul recursului declarat de procuror se constată că acesta, deși face referire expresă la temeiul de casare din art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, intervenind cu solicitarea de a se dispune desființarea totală a deciziei instanței de apel prin care a fost menținută sentința, de altfel și a sentinței prin care a fost achitat Borta Grigore, cu încetarea procesului penal pe motiv că a intervenit decesul lui Bortă Grigore, totuși printre argumentele recurentului nu se regăsesc careva critici fondate sau erori esențiale de drept ce ar duce la răsturnarea soluției despre nevinovăția inculpatului în baza art. 190 alin. (5) și 361 alin. (2) lit. d) Cod penal.

Analizând textul cererii de apel în paralel cu cel din recurs, instanța constată că procurorul critică aceleași chestiuni factologice, și anume că: „instanța de apel nu s-a expus, nu a cercetat și nu a apreciat la justa valoare probele expuse în apelul procurorul care dovedesc cu certitudine vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunilor incriminate.”

Deși recurentul insistă asupra faptului că nu a primit răspunsuri detaliate la toate alegațiile sale din cererea de apel, Colegiul Penal constată că în decizia recurată se conțin argumentele de rigoare care au condiționat respingerea cererii, ca nefondată.

În același context, Colegiul Penal reiterează că, în jurisprudența constantă a Curții Europene pentru Drepturile Omului, cu fiecare ocazie posibilă se reamintește că echitatea unei proceduri se apreciază în raport cu ansamblul acesteia, iar o hotărâre motivată, în sensul legislației naționale pertinente, precum și a jurisprudenței CtEDO, trebuie să conțină motivele de fapt și de drept care au format convingerea instanței la adoptarea soluției, precum și cele pentru care s-au înlăturat cererile părților în raport cu actele cauzei.

Respectiv, Colegiul nu poate să achieseze la argumentele recurentului precum că instanța de apel nu a respectat cerințele art. 414 Cod de procedură penală, care obligă instanța să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Or, aici urmează a se reține că motivarea hotărârii este un proces de analiză și sinteză a actelor și lucrărilor dosarului care nu presupune în mod necesar expunerea tuturor elementelor amănunțit, atâta timp cât sunt valorificate toate aspectele relevante din punct de vedere probatoriu și sunt menționate componentele obligatorii ale unei motivări a hotărârii penale, adică așa cum s-a procedat în cauza de față.

Investită cu o situație de fapt, instanța de apel, ca urmare a efectuării cercetării judecătorești, a expus situația de fapt reținută în cauză și a concluzionat corect că urmează a fi menținută soluția despre achitarea lui Bortă Grigore. în baza art. 190 alin. (5) și 361 alin. (2) lit. d) Cod penal, deoarece faptele lui nu întrunesc elementele infracțiunii nominalizate.

În recursul procurorului, de fapt nu sunt concretizate la care motive invocate în apel, instanța de apel nu s-a pronunțat.

Pe aceeași linie de considerente, Colegiul ține să evidențieze că, invocarea formală a unor temeuri de casare, care nu sunt urmate de o motivare corespunzătoare, nu face obiect de examinare în procedura de recurs, având în acest sens în vedere că, potrivit art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii. Adică completarea cererii de recurs cu argumente de drept, care cu desăvârșire lipsesc aici, și care ar suplini-o din oficiu, este contrară principiului contradictorialității ce guvernează întregul proces penal.

La materialele dosarului este anexat certificatul de deces a lui Bortă Grigore, eliberat la 02 decembrie 2019 de Serviciul Stare civilă municipiul Chișinău, potrivit căruia Bortă Grigore, născut la 21 aprilie 1940, a decedat la 30 noiembrie 2019.

Recurentul ca temei în cadrul recursului a invocat aplicarea art. 275 alin. (5) Cod de procedură, care stipulează că urmărirea penală va fi încetată în cazurile în care a intervenit decesul făptuitorului. Aceasta este un impediment în desfășurarea procesului penal datorită faptului imposibilității aplicării răspunderii penale, care este strict individualizată, conform art. 6 Cod penal. Ca urmare, faptul că instanțele de fond și de apel au analizat probatoriul anexat la dosar la solicitarea participanților, și a motivat soluția de achitare, face imposibil

de a aplica prevederile art. 275 alin. (5) Cod de procedură penal în special că nu s-a stabilit prezența elementelor infracționale și Bortă Grigore nu deține poziția de inculpat.

În asemenea circumstanțe, bazându-se pe relevantele din hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 08 aprilie 2008, în cauza Grădinar versus Moldova, Colegiul penal concluzionează, că continuarea post - mortem a procesului penal și constatarea vinovăției decedatului în comiterea infracțiunilor incriminate este inechitabilă și incompatibilă cu ansamblul de garanții acordate de art. 6 din Convenția pentru apărarea Drepturilor omului și a libertăților fundamentale, deoarece la momentul decesului acesta a beneficiat de prezumția de nevinovăție, iar în consecința decesului, el a fost decăzut de posibilitatea exercitării dreptului la apărare.

Totodată, se reține că continuarea procesului penal în privința lui Bortă Grigore, nu poate fi considerat ca o procedură de reabilitare, deoarece el, fiind achitat de instanțele inferioare, continuarea procesului în privința lui, așa cum a solicitat procurorul cu constatarea vinovăției lui și încetarea procesului în legătură cu decesul, ar duce la înrăutățirea situației lui, ceea ce contravine jurisprudenței CEDO, specificată mai sus.

Așadar, Colegiul nu se va expune cu privire la preținsele erori prevăzute de pct. 6) din alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală, întrucât autorul cererii de recurs semnalându-le, a eșuat să descrie esența acestora și relevanța lor pentru cauza deferită judecătii, referindu-se preponderent la chestiunea de apreciere a probatoriului.

8.2 Referitor la cerințele invocate în recurs de părțile vătămate Oprea Constantin, Oprea Vasile, Oprea Victor, Sanduță Victor, Gîndea Nina, au fost invocate și în cererea de apel, ca urmare instanțele ierarhice inferioare au dat răspuns și au motivat achitarea lui Bortă Grigore.

O condiție esențială în recursul dat fiind admiterea acțiunilor civile la solicitarea părților vătămate, prin care au cerut încasarea de la Bortă Grigore și UCOOP „Raritas” prejudiciului material în sumă de 906.360 lei și prejudiciul moral în sumă de 100.000 lei, însă și această solicitare urmează a fi respinsă deoarece conform prevederilor art. 387 alin. (2) pct. 1 Cod de procedură penală: *(1) în cazul când se dă o sentință de achitare, instanța respinge acțiunea civilă dacă nu s-a constatat existența faptei incriminate sau fapta nu a fost săvârșită de inculpat.*

Colegiul reține, că argumentele recurenților invocate în recursuri referitor la vinovăția inculpatului, au fost obiect de dispută în cadrul instanței de apel, asupra cărora s-a formulat și s-a punctat minuțios și veridic răspunsurile asupra tuturor alegațiilor recurenților, pe care Colegiul le acceptă și pentru a evita repetări inutile le însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CEDO, care în pct. 37 a hotărârii sale în cauza Albert vs. România din 16.02.2010, statuează că art. 6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument, cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Urmare celor relatate, Colegiul penal reține că hotărârea recurată corespunde tuturor prevederilor legii de procedură penală și este întemeiată, iar temeiurile invocate nu persistă în cauză. Criticile recurenților nu constituie temeiuri de a răsturna situația în prezenta cauză,

ce ar necesita intervenția instanței ierarhic superioare, în sensul casării hotărârii judecătorești adoptate de către instanța de apel, de aceea Colegiul conchide despre lipsa temeiurilor legale pentru admiterea recursurilor ordinare declarate și, potrivit legii decide inadmisibilitatea acestora, ca fiind vădit neîntemeiate.

9. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul Penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Harti Vladislav, de părțile vătămate Oprea Vasile, Oprea Victor, Oprea Constantin, Sanduța Victor și Gîndea Nina, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 noiembrie 2019, în cauza penală privindu-l pe Bortă Grigore XXXXX, ca fiind vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 30 iunie 2020.

Președinte

Catan Liliana

Judecător

Guzun Ion

Judecător

Boico Victor